

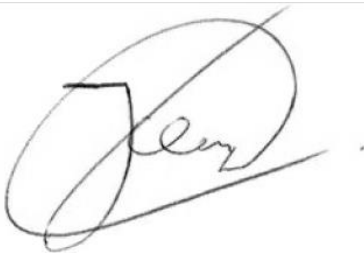
Sector- en keteninitiatieven

Auteur *Jabin de Jong*
Autorisatiedatum 01 november 2022
Versie 2.1

Handtekening autoriserend verantwoordelijke manager:

J. keuning

.....

Inhoud

1 Inleiding	3
2 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven.....	4
3 Actieve deelname sector- en keteninitiatieven.....	8

1 | Inleiding

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. Het bedrijf dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen t.b.v. CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten, en presentaties van het bedrijf in de werkgroep kunnen dienen als bewijs van actieve deelname tegenover de auditor.

Voortgang initiatief

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op een gegeven moment niet meer relevant zijn voor het bedrijf (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de inventarisatie van sector- en keteninitiatieven gegeven waarbij gefocust is op de initiatieven die voor Friso Bouwgroep relevant kunnen zijn. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 beschreven aan welke initiatieven deelgenomen wordt en welk budget daarvoor vrijgemaakt is.

Sector- en keteninitiatieven				
1D	Alle	Het bedrijf is op de hoogte van sector en/of keteninitiatieven.	1.D.1. Het bedrijf is aantoonbaar op de hoogte van sector- en/of keteninitiatieven op het gebied van CO ₂ -reductie die in belangrijke mate verband houden met de projectenportefeuille.	15
			1.D.2. Sector- en keteninitiatieven, en hoe deze verband houden met de bedrijfsvoering en de projectenportefeuille, zijn besproken in managementoverleg.	10
		Doelstelling: Het bedrijf weet welke ontwikkelinitiatieven er zijn die potentieel maatregelen kunnen opleveren die relevant zijn voor het bedrijf. Het management heeft uitspraken gedaan over eventuele deelname aan deze initiatieven.		
2D	Alle	Het bedrijf neemt passief deel aan initiatieven rond de reductie van CO ₂ in de sector of daarbuiten.	2.D.1. Het bedrijf neemt passief deel aan minimaal één (sector of keten) initiatief dat in belangrijke mate verband houdt met de projectenportefeuille, door inschrijving en/of betaling van contributie of sponsoring	20
			2.D.2. Het bedrijf neemt (beperkt) actief deel in een sector- of keteninitiatief dat in belangrijke mate verband houdt met de projectenportefeuille.	5
		Doelstelling: Het bedrijf weet welke informatie van nut kan zijn voor zijn projecten (gekoppeld aan 2.B en 2.C) en neemt deel aan een initiatief dat beantwoordt aan de eigen kennisbehoefte.		
3D	Alle	Het bedrijf neemt actief deel aan initiatieven rond de reductie van CO ₂ in de sector of daarbuiten.	3.D.1. Actieve deelname aan minimaal één (sector of keten) initiatief op het gebied van CO ₂ -reductie in de projectenportefeuille door middel van aantoonbare deelname in werkgroepen, het publiekelijk uitdragen van het initiatief en/of het aanleveren van informatie aan het initiatief.	20
			3.D.2. Het bedrijf heeft hiervoor een specifiek budget vrijgemaakt.	5
		Doelstelling: Het bedrijf draagt bij aan en maakt gebruik van de ontwikkeling van nieuwe kennis, in samenwerking met anderen, gericht op potentieel effectieve reductiemaatregelen.		

2 | Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Datum 15-03-2017-- **Laatst herzien op** 1-11-2022
Aanwezig Jan Hogenberg, Johan Keuning, Geert van der Linden
Afwezig -
Notulist Geert van der Linden
Onderwerp Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Sector- en keteninitiatieven omtrent CO₂-reductie	
<p>Initiatieven van sectorgenoten/regionale initiatieven Inventariseer welke initiatieven er bij sectorgenoten en in de regio nog meer spelen, aanvullend op onderstaande algemene initiatieven!</p>	
<p>Sector initiatief Noord-oost Nederland</p> <p>Will2Sustain inspireert regio's tot verduurzaming. De maatschappij van de toekomst is duurzaam, gericht op circulaire economie en het verantwoord omgaan met de planeet en haar grondstoffen. Niet gericht op uitputting en consumptisme, maar op optimaal gebruik en hergebruik van producten, geproduceerd met respect voor mens en milieu.</p>	<p>http://will2sustain.nl/</p> <p>Deelname gestart in 2018, doorgezet</p>
<p>Betonketen Fryslân</p> <p>Circulariteit en klimaat staan hoog op de agenda en krijgen steeds meer vorm in beleidsplannen en doelstellingen. Deze motiveren tot concrete maatregelen in de bouw- en infrasector. BouwCirculair brengt op lokaal en regionaal niveau alle partijen uit de keten bij elkaar en stimuleert tot het formuleren van harde doelstellingen, begeleidt ketenpartners bij de uitvoering, monitort de resultaten en zorgt voor intensieve kennisuitwisseling tussen de ketens.</p>	<p>http://www.bouwcirculair.nl/p/lid-woorden</p>
<p>Nederland CO₂ Neutraal</p> <p>Werken aan CO₂-reductie kan ook leuk zijn! Dat is de boodschap die de oprichters van het initiatief Nederland CO₂ Neutraal haar deelnemers meegeven. Het doel achter het initiatief is het actief informeren en betrekken van bedrijven bij de verschillende mogelijkheden om CO₂-reductie te bewerkstelligen. Dit wordt niet alleen gerealiseerd door het verstrekken van informatie, maar ook door het organiseren van bijeenkomsten en werkgroepen.</p>	<p>http://nlco2neutraal.nl/</p>
<p>Duurzameleverancier.nl</p> <p>Sectorinitiatief van Movares. Samen met andere marktpartijen uit de sector (van ingenieursbureaus tot aannemers) bouwt Movares aan een platform van partijen die hun leveranciers actief ondersteunen in het opzetten en uitvoeren van duurzame bedrijfsvoering, te beginnen door bij de belangrijkste leveranciers na te vragen wat zij op dit gebied al doen.</p>	<p>https://www.duurzameleverancier.nl/</p>
<p>DGBC</p> <p>De Dutch Green Building Council (DGBC) is een onafhankelijke non-profit organisatie die streeft naar blijvende verduurzaming van de bebouwde omgeving in Nederland.</p>	<p>https://www.dgbc.nl/</p>
<p>Lean and Green</p> <p>Lean and Green is een stimuleringsprogramma voor bedrijven en overheid dat wordt uitgevoerd door Connekt. Het stimuleert organisaties om te groeien naar een hoger duurzaamheidsniveau door maatregelen te nemen die niet alleen kosten besparen, maar gelijktijdig milieubelasting reduceren.</p>	<p>http://lean-green.nl/</p>
<p>Duurzaamgebouwd.nl</p>	<p>http://www.duurzaamgebouwd.nl/</p>

Een platform voor kennisdeling en innovatie op het gebied van duurzaam bouwen.	
Beter Benutten Een platform van het ministerie van Infrastructuur en Milieu naar aanleiding van het programma Beter Benutten. Rijk, regio en bedrijfsleven nemen in dit programma samen innovatieve maatregelen om de bereikbaarheid in de drukste regio's te verbeteren.	http://www.beterbenutten.nl/
Leaders for Nature Een Programma van IUCN NL dat tot doel heeft het Nederlandse bedrijfsleven te helpen verduurzamen met bijzonder oog voor biodiversiteit. Vanaf 2016 gaan ze de samenwerking met bedrijven intensiveren via langlopende individuele partnerschappen.	https://www.iucn.nl/actueel/terugblik-10-jaar-leaders-for-nature
Groencollectief Groencollectief Nederland is een landelijk samenwerkingsverband van regionaal opererende zelfstandige ondernemers, allen toonaangevend op het gebied van professionele groenvoorziening. Door samenwerking op het gebied van marktwerking, kennisdeling, CO ₂ -reductie, innovatie en inkoop versterkt Groencollectief Nederland haar positie alsmede de positie van haar zakelijke relaties. Kortom: gebundelde krachten om samen te werken aan een groene toekomst.	http://www.groencollectiefnederland.nl/
Sturen op CO2 Meerjarig initiatief opgezet door Cumela, brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra. Uitwisseling van informatie en ideeën, onder andere in workshops. Meerdere bijeenkomsten per jaar.	https://www.cumela.nl/cursus/brandstof-co2/sturen-op-co2-sectorinitiatief
Platform Groene Netten Alle infrabeheerders (Enexis, Gasunie, Alliander, Stedin, TenneT, KPN en ProRail) hebben vanuit hun rol een duidelijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. De verduurzaming van de samenleving is een uitdaging die uitstekend past binnen de activiteiten van de infrabeheerders. Zij kunnen de duurzame ontwikkeling vanuit de eigen ketenpositie, in samenwerking met leveranciers, versnellen door bewust om te gaan met emissiereductie en de migratie naar circulair materiaalgebruik. Gezien de grote collectieve impact van alle maatschappelijke infrabeheerders samen, draagt dit direct bij aan significant lagere CO ₂ -uitstoot in Nederland en de kanteling naar een circulaire economie.	http://www.groenenetten.org/nl/
Aanpak Duurzaam GWW Een samenwerkingsverband tussen marktpartijen, overheidsopdrachtgevers en kennisinstututen. Gericht op de Spoor en Gron-, Weg- en Waterbouwsector. De kern van de Aanpak Duurzaam GWW is het meewegen van duurzaamheidsaspecten vanaf een vroege planfase en het streven naar een optimale balans tussen People, Planet en Profit. Het meewegen van duurzaamheidsaspecten in alle fasen van een project draait om het formuleren, vastleggen en uitvoeren van ambities en deze door te geven naar de volgende projectfase.	http://www.duurzaamgww.nl/
Railforum Netwerk / CO2-visie 2050 Railforum bestaat sinds 1992 en is het onafhankelijke kennisnetwerk van ruim 85 bedrijven en organisaties die actief zijn in de brede railsector. In november 2015 is er een doorstart gemaakt en hebben alle grote stakeholders uit de sector de CO ₂ -visie 2050 ondertekend. Een stuurgroep in samenwerking met Climate Neutral Group beoogt de hele sector te betrekken door elk bedrijf te ondersteunen in het aanmaken van een footprint en het zetten van de eerste stappen op de CO ₂ -prestatieladder. Met als doel dat er een complete footprint van de hele sector ontstaat.	http://www.railforum.nl/2015/12/co2-visie/
InnoRail Een netwerk dat zich richt op verbeteringen en innovaties in het assetmanagement domein van ProRail. Dit domein is voortdurend in	

<p>verandering door uitbreiding, vervanging, nieuwe interne en externe ontwikkelingen en nieuwe eisen. Het domein staat voor een voortdurende opgave zich aan te passen en haar prestaties te verbeteren. Het netwerk maakt deze ontwikkelingen proactief bespreekbaar. Het behandelt in dit kader thema's, vraagstukken inzake techniek-, proces- en productinnovatie ter bevordering van duurzaam en economisch assetmanagement. Doelstelling is om technische en procesmatige innovaties rondom het werkveld van beheer en onderhoud te bevorderen.</p>	
<p>Rail Cargo Information Een stichting waarbij zo'n 60 organisaties zijn aangesloten die werk uitvoeren in de spoorsector. Doel van de stichting is om het gebruik van het spoor voor goederenvervoer te bevorderen.</p>	<p>http://www.railcargo.nl/</p>
<p>CO₂ Visie 2050 Duurzaamheid is belangrijk voor de spoorsector in Nederland. Zowel vanuit de MJA-3 (MeerJarenAfspraak Energie-efficiency) als vanuit de Railforum werkgroep Duurzaamheid is de behoefte ontstaan om een gezamenlijke visie voor de lange termijn te ontwikkelen, een visie rondom CO₂. Op zaterdag 28 november ondertekende onder andere Railforum een plan om het spoor voor 2025 geheel CO₂ neutraal te maken. Andere partijen die de visie 'Samen realiseren we een CO₂ neutraal spoor' onderschreven zijn NS, ProRail, Arriva, Syntus, TransDev, het ministerie van Infrastructuur en Milieu, DB Schenker, KNV en de provincie Groningen. Staatssecretaris Dijkzema nam het plan in ontvangst.</p>	<p>http://www.railforum.nl/2015/12/co2-visie/</p>
<p>Circulaire spoor Circular Spoor is een samenwerkingsverband tussen RailPro, BAM Rail, RHDHV, Asset Rail en ProRail. Deze samenwerking heeft tot doel om de eerste concrete baten van circulair spoor in kaart te brengen en ervoor zorg te dragen dat de hele sector aanhaakt. Op basis van een QuickScan van de materiaal intensieve spoorelementen komt er een circulaire businesscase voor ballast, spoorstaven, wissels, rijdraden en etagefietsrekken. Iedere partner in het samenwerkingsverband is 'sponsor' van één casus. De uitdaging voor ProRail is om te onderzoeken hoe ballast een meer circulair karakter kan krijgen.</p>	
<p>Nederland ICT – Milieu stichting Stichting ICT Milieu is onderdeel van Nederland ICT en organiseert met Wecycle de inzameling en verwerking van ruim 12 miljoen kg afgedankte ICT-apparatuur. ICT Milieu neemt de deelnemers zo veel mogelijk werk uit handen en is de spreekbuis van de ICT-sector als het op milieu aankomt. ICT-inzamelsysteem ICT Milieu zorgt voor de monitoring van de hoeveelheid ingezameld ICT-afval en de verplichte rapportage aan het nationaal WEEE-register. We publiceren jaarlijks het inzamelresultaat in de ICT Milieumonitor.</p>	<p>https://www.nederlandict.nl/diensten/ict-milieu/</p>
<p>Climate Neutral Group Climate Neutral Group is met een groep bedrijven aan de slag met klimaatneutraliteit: de Coalition of the Doing. Hierin wordt aan een klimaatneutrale(re) bedrijfsvoering gewerkt en concrete CO₂-reductie. De groep laat zien dat het nú tijd is om tot actie over te gaan! Alle deelnemers werken actief mee aan het behalen van het Klimaatakkoord en willen daarmee anderen inspireren.</p>	<p>https://www.climateneutralgroup.com/</p>
<p>Low Car Diet – stichting Urgenda Low Car Diet is de grootste duurzame mobiliteitswedstrijd in Nederland tussen bedrijven en collega's onderling. Het Low Car Diet brengt bedrijven, Organisaties en medewerkers in aanraking met verschillende vormen van duurzaam vervoer. Workshops en online tools leveren informatie over CO₂ reductie.</p>	<p>http://www.lowcardiet.nl/</p>
<p>Noorden Duurzaam Duurzaamheid is: balans tussen sociale, economische en ecologische</p>	<p>http://www.noordenduurzaam.nl/</p>

ontwikkeling, hier en overal, nu en later. In Noorden Duurzaam werken bedrijven, instellingen, overheden, netwerken en particulieren samen om duurzame ontwikkeling te versnellen.

3 | Actieve deelname sector- en keteninitiatieven

Onderstaand treft u een actieve deelname keteninitiatief waar Friso Bouwgroep (vestiging Friso Civiel) aan deelneemt.

Beschrijving :

"Het projectbureau A7Westergo initieert nieuwe samenwerking in de A7- en Westergo zones voor een gezond bedrijfsleven, voor werkgelegenheid en voor een duurzame regionale economie. We hebben in dit verband opdracht gegeven voor haalbaarheidsonderzoeken naar lokaal betonketenoverleg in de A7-zone en in de Westergo-zone."

Najaar 2013 is vanuit de twee betonketenoverleggen in de A7 en Westergozone besloten om het werkgebied uit te breiden naar geheel Fryslân en beide overleggen samen te voegen. Zo is Ketentafel Beton Fryslân ontstaan.

Doel:

De Ketentafel Beton Fryslân is een open samenwerkingsverband voor iedereen met een zakelijk belang in de betonketen en de intentie de betonketen te verduurzamen. De Ketentafel wil vraagbaak en ambassadeur zijn voor circulair bouwen met beton. De Ketentafel start of ondersteunt projecten met als doel om de betonkringloop in Fryslân te sluiten op een wijze die volhoudbaar is voor mens en milieu.

Website: <http://www.noordenduurzaam.nl/kt-beton-fryslan>

Najaar 2014 hebben de ketenpartijen een convenant gesloten over het hergebruik van betongranulaat <http://www.noordenduurzaam.nl/betonconvenant-fryslan>

Via de onderstaande link is te zien op welke wijze hergebruik van beton wordt bevorderd. <https://www.youtube.com/watch?v=eMpiV9C6SuM>

In 2015 heeft de Ketentafel geadviseerd over het gebruik van betongranulaat in het fietspad Sneek Jutrijp: <http://www.noordenduurzaam.nl/project/fietspad-sneek-jutrijp>

In 2015 wordt met de gemeente Harlingen en de Provincie Fryslân meegedacht over de verbinding tussen het sloopbeton op het oude Spaanssen terrein in Harlingen en het mogelijk hergebruik in de aanleg van de N31 of andere werken in de buurt van Harlingen.

In 2016 wordt t.b.v. project "De Nieuwe Afsluitdijk" met het programmabureau De Nieuwe Afsluitdijk (Provincie Fryslân) meegedacht om voor de waterkering oud beton te hergebruiken. Voor de sluiskering, onderdeel van het sluiscomplex, wordt gekeken wat het hergebruik van oud beton in zowel technische als financieel opzicht betekent. Het gaat hierbij om ongeveer 10.000 m³.

In 2018 is er deelgenomen aan het sectorinitiatief Noord-oost Nederland hierin is samen met partijen gesproken over onder andere brandstofbesparende maatregelen. Onder andere is besproken hoe de gemeente Zwolle de binnenstad wil verduurzamen. Hiernaast is er samen met de andere deelnemers gesproken over mogelijke alternatieven voor de fossiele brandstoffen voor de toekomst.

In 2019 is er wederom deelgenomen aan het sector initiatief Noord-oost Nederland. Hierin is met sectorgenoten gesproken over het verduurzamen van de mobiliteit. Kennisdeling vindt actief plaats.

In 2020 is wederom besloten om dit een vervolg te geven. Door de Corona perikelen zijn er tot juli geen bezoeken geweest.

In 2021 en 2022 zijn de bezoeken verder doorgezet.

Kostenpost	Aantal	Eenheid	Totaal
Inzet medewerkers	16 uur	€ 100,-	€ 1.600,-
Jaarlijkse bijdrage	1 maal	€ 662,11	€ 662,11
Totaal			€ 2.262,11